

Biblická čtení:

Deuteronomium 30, 15-20: Hled', předložil jsem ti dnes život a dobro i smrt a zlo; když ti dnes přikazuji, abys miloval Hospodina, svého Boha, chodil po jeho cestách a dbal na jeho přikázání, nařízení a právní ustanovení, pak budeš žít a rozmnožíš se; Hospodin, tvůj Bůh, ti bude žehnat v zemi, kterou přicházíš obsadit. Jestliže se však tvé srdce odvrátí a nebudeš poslouchat, ale dáš se svést a budeš se klanět jiným bohům a sloužit jim, oznamuji vám dnes, že úplně zaniknete. Nebudete dlouho živi v zemi, kam přecházíš přes Jordán, abys ji obsadil. Dovolávám se dnes proti vám svědectví nebes i země: Předložil jsem ti život i smrt, požehnání i zlořečení; vyvol si tedy život, abys byl živ ty i tvé potomstvo a miloval Hospodina, svého Boha, poslouchal ho a přimkl se k němu. Na něm závisí tvůj život a délka tvých dnů, abys mohl sídlit v zemi, o které přísahal Hospodin tvým otcům, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že jim ji dá.

Filemonovi 1-21: Pavel, vězeň Krista Ježíše, a bratr Timoteus Filemonovi, našemu milovanému spolupracovníku, sestře Apfii, Archippovi, našemu spolubojovníku, a církvi v tvém domě: Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista. Děkuji svému Bohu a stále na tebe pamatuji ve svých modlitbách, když slyším o tvé víře v Pána Ježíše a o tvé lásce ke všem bratrům. Prosím za tebe, aby se tvá účast na společné víře projevila tím, že rozpoznáš, co dobrého můžeme učinit pro Krista. Tvá láska mi přinesla velkou radost a povzbuzení, protože jsi potěšil srdce věřících, bratře.

Lukáš 14, 25-33: S Ježíšem šly veliké zástupy; obrátil se k nim a řekl: „Kdo přichází ke mně a nedovede se zřici svého otce a matky, své ženy a dětí, svých bratrů a sester, ano i sám sebe, nemůže být mým učedníkem. Kdo nenese svůj kříž a nejde za mnou, nemůže být mým učedníkem.

Chce-li někdo z vás stavět věž, což si napřed nesedne a nespočítá náklad, má-li dost na dokončení stavby? Jinak – až položí základ a nebude moci dokončit – vysmějí se mu všichni, kteří to uvidí. ›To je ten člověk,‹ řeknou, ›který začal stavět, ale nemohl dokončit.‹

Nebo má-li nějaký král táhnout do boje, aby se střetl s jiným králem, což nezasedne nejprve k poradě, zda se může s deseti tisíci postavit tomu, kdo táhne s dvaceti tisíci? Nemůže-li, vyšle poselstvo, dokud je protivník ještě daleko, a žádá o podmínky míru.

Tak ani žádný z vás, kdo se nerozloučí se vším, co má, nemůže být mým učedníkem.

Rozhodni se pro život a dobro

Tato perikopa z dnešního oddílu Lukášova evangelia je jakoby orámována Ježíšovými tezemi o tom, kdo jeho učedníkem být nemůže. Je to úvod a závěr tohoto oddílu a uprostřed jsou podobenství, které mají ty teze nějakým způsobem ilustrovat, ozřejmit to, co Ježíš říká.

Dvě teze jsou na počátku tohoto textu a jedna na konci. Všechny tři končí výrazem: nemůže být mým učedníkem. Obsahem těchto tezí není podat návod k tomu, jak by se člověk mohl tím učedníkem stát, obsahem není ani předložit výzvu nebo rozhorlit posluchače k tomu. Spíše naopak. Formulace těchto tezí má spíše člověka odradit od toho, aby zkoušel jeho učedníkem být. Všechny příkazy končí slovy: nemůže být mým učedníkem a všechny tři teze chtějí říct,

že být jeho učedníkem jen mimořádně náročné. Podobně to je v příběhu o setkání Ježíše s bohatým mládencem, který se chce dostat do nebe. Ježíš mu řekne, že to není možné, aby se tam dostal svou silou. On přesto chce. Proto mu Ježíš dá podmínku, kterou on není schopen realizovat: jdi a prodej všechno. A toho není schopen, na to nestačí. On si musí uvědomit, že na to nestačí, ale u Boha není nic nemožného.

Když se to řekne pozitivně, tak učedníkem je ten, kdo nenávidí svého otce, matku, ženy, děti, bratry, sestry i svou duši. Učedníkem je ten, kdo nese svůj kříž, kdo se zřekne absolutně všeho. To znamená: kdo na ničem nelpí, nic nevlastní, ničím nedisponuje, nic si nenárokují, ani nic nechce. To jsou požadavky, které jsou pro lidi tohoto světa a v kontextu, ve kterém žijeme, nerealizovatelné, dokonce možná až nelidské. Protože, kdo takto začne jednat, tak se z této společnosti vyřadí.

Ale je potřeba těmto požadavkům rozumět v tom kontextu, ve kterém to Ježíš chce říct. Ježíšovy požadavky se s našimi představami neslučují, je velice obtížné je realizovat.

Ježíšovy teze nejsou skrytou výzvou v nějaké mimořádné náboženské aktivitě, naopak Ježíšova formulace má tuto tendenci utlumit. Na to, abyste byli mými učedníky, nemáte. Uvědomte si to, spočítejte si to. Uvědomte si svou neschopnost, nehodnost, bezmoc, ale taky svou naprostou závislost na něm, protože bez něj nezmůžeme nic.

Kdo je vlastně učedník?

Učedníkem byl v té době člověk, který pobýval v blízkosti někoho, kdo byl skutečným mistrem. Ne v tom řemeslnickém slova smyslu, ale mistrem života. Kdo s ním pobýval, se od něj učil jeho způsobu uvažování, jeho životnímu způsobu. Ne v tom smyslu, že by ho napodoboval, ale vystavil se tomuto mistrovi a ten se do něj jakoby obtiskával. Takže potom mistr dál žije v to učedníkovi, který se později stane mistrem a zase to obtiskává do těch dalších. Takhle se duchovní hodnoty mohou šířit. Tedy ne intelektuální nebo racionální formou, předáváním pomocí informací, ale že předávají pomocí životního způsobu. K tomu by právě měla sloužit církve jako prostor, kde by se učednictví mohlo do lidí navzájem obtiskávat.

A pak jsme slyšeli dvě podobenství, která nám mají napomoci uvědomit si smysl těch předešlých tezí. Uvědomit si skutečnost, že učednictví není v našich silách. Podobenství jsou tady řečena k tomu, aby přiměla posluchače / čtenáře k sebereflexi. Zjevně vyzývají: spočítejte si to, spočítejte si náklady. Ani jedno podobenství nedošlo výpočtem k ujištění a potvrzení toho, že ten člověk má na to, aby postavil věž a má na to, aby se postavil armádě. Proto je počítání, tedy sebereflexe nutná. Obě dvě podobenství konfrontují člověka s možností selhání tváří v tvář velkému úkolu a obě podobenství připravují na to, že může selhat. Připravují jej na posměch lidí. Taková je skutečnost. Podobenství tu nejsou na to, aby si to spočítal a vyhnul se selhání, ale aby počítal s realitou. Aby se svou aktivitou nedostal mimo realitu. Mají narušit posluchači jeho sebevědomí a z toho plynoucí aktivismus, horlivost, případně fanatismus. Nechtít únik z reality do nějakého vysněného světa.

Výsledkem sebereflexe je modlitba. Když si to člověk spočítá a uvědomí si skutečnost, pak si zároveň uvědomí, že potřebuje, aby mu Kristus pomohl. Pokud dojde ke vztahu s Kristem, který je formulován do modlitby, tak se tím učedníkem začíná stávat. Tím dává najevo svou závislost a že chce, aby se Kristus do něj obtiskával. Být učedníkem není v našich silách, tuto kvalitu dostáváme jakoby shůry. Ta moc není v našich silách, ale v rukou Hospodinových.